

З Новим роком, друзі!

ВГАС ОСТАННІЙ ДЕНЬ
НА ВИДНОКРУЗІ,
«НА ДОБРАНІЧ»
НАМ СКАЗАВ, І ЗНИК
З НОВИМ РОКОМ,
З НОВИМ ЩАСТ'ЯМ,
ДРУЗІ —
ВИКЛАДАЧ,
СТУДЕНТ,
СПІВРОБІТНИК!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ! Рік видання XXXII

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордену Трудового Червоного Прапора
державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 32 (877) 31 грудня 1966 р. Ціна 2 коп.

ДОРОГІ ТОВАРИШІ!

Й ДЕ в минуле 1966 рік. Це був славний рік — рік XXIII з'їзду партії, рік великих звершень. Він приніс багато хорошого, радісного всім радянським людям.

Для колективу нашого університету цей рік був плідним на здобутки: одержали дипломи сотні висококваліфікованих спеціалістів, зросла шеренга молодих науковців, поповнили науку новими працями досвідчені вчені.

Ми прожили хороший рік. Але рік 1967, що йде йому на зміну, особливий, ювілейний. В ньому ми повинні помножити наші успіхи. Ось чому з кожним днем все яскравіше розгорається в нашому вузі полум'я змагання за гідну зустріч 50-річчя Радянської влади.

Ректорат, партком, комітет комсомолу і профком гаряче вітають з Новим роком всіх вчених, викладачів, студентів і співробітників нашого орденоносного університету, які славно попрацювали в 1966 році.

Нехай новий, 1967 рік принесе кожному бадьорість, запал в праці, велику енергію в русі за гідну зустріч 50-річчя Великого Жовтня.

Хай новий, 1967 рік внесе нове щастя в кожную сім'ю, поповнить радістю наше життя.

З новим, ювілейним роком, дорогі друзі!

РЕКТОРАТ,
ПАРТКОМ,
КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ,
ПРОФКОМ.

ГОЛОВНА РИСА

ІНТЕРВ'Ю у секретаря партійної організації механіко-математичного факультету було коротким:

— Краща група на факультеті? Важке запитання. Знаєте, математики такий народ: сьогодні гарно, а завтра можуть бути неприємності. І все-таки даю адресу: IV курс, група обчислювачів.

Адреса є. Краща група. А з голови не виходить патріотичне звернення студентів-істориків другого курсу до всіх студентів університету з приводу конкурсу на кращу академічну групу. «Група імені 50-річчя Великого Жовтня» — так це ж ідея! Молодці, історики.

...Як чогось радісного, приємного чекав я зустрічі з групою. Чи відбудеться дружня, ділова розмова?

Яке ж було моє здивування, коли група предстала переді мною майже половиною знайомих облич. Справді, багатьох з них зустрічаю щоденно на вулиці чи в гуртожитку. І Вова Колпак, і Слава Барановський і Світлана Токар та Вася Білявський. Е-е, друзі, познайомимось поближе... Агітатор обчислювачів Раїса Василівна Загайнова відрекомендує мене своїм підопічним. А в них через годину — залік. Чи досить буде для мене цієї години?

НЕ СЕКРЕТ, що головне для кожної групи — успішність студентів. Не є винятком з цього і математики.

Звичайно, статистика — річ категорична. І її сухі цифри — то десятки заповнених відомостей, журналів, відповідних сторінок залікових книжок. Однак все-таки доведеться звернутися до неї. Причому оперувати даними минулої літньої сесії. Трохи незручно? Але ж зараз нова зимова сесія тільки напливає на факультеті першими заліками...

Так про що ж говорить ота мінута літня сесія? Про все: у групі по закінченні сесії не було жодного академборжника. Всі заліки та іспити були складені своєчасно.

Іх 26. 25 комсомольців. А їхній ватажок — Лера Змієвеч. Невисока, чорнява дівчина.

НА ЖОВТНЕВІЙ БАХТІ

— Я вам без втоми могла б розповісти про моїх товаришів, знаєте скільки? — це вона до мене. — З ними легко працювати. Головна риса кожного — серйозність, відповідальність перед собою і товаришами...

— Не думайте, що ми живемо тільки одними інтегралами, — це вже в розмову вступає Валя Марченко, профорг курсу і член профбюро факультету. Ми вміємо і відпочивати. І вміло провести вільний час. Культпоходи в кіно з наступним обговоренням, відвідини театру (особливо нам подобається ТЮГ — театр юного глядача). А полігодини? Тут обговорюємо і питання міжнародного становища, і життя групи, а в ці дні — в основному про сесію мова йде.

А ось, що скаже Слава Барановський, староста?

— Це «звання» товариші присвоїли мені ще з першого курсу. Довірили, значить... Обрали старостою першої групи. А тоді в нас було так, що староста першої групи був і старостою курсу. За згодою колег, звичайно. От і тепер старостою. Робота подобається. Головне — більше довіряти товаришам, не «задирати носа». Радий, що саме так у мене виходить.

МАТЕМАТИКА і спорт — це вже не відкриття. А обчислювачі мають чим і ким похвалитися. Гордість групи (не будемо зараз говорити про факультет,

Закінчення на 2-й сторінці.

ГОЛОВНА РИСА

тись треба ж, довгий час немає піаністки. Хіба такі вже важкі для вирішення ці проблеми?

Улюблений письменник Світлани — Горький. Подобається Ромен Роллан. Ну й звичайно, балет. Бере активну участь в художній самодіяльності — танцює.

А що після університету?

— Хочу стати хорошим інженером-обчислювачем. Щоб скрізь, де б не довелось працювати, відчувалось, що ти — з Одеського університету.

Вона Свірський захоплюється альпінізмом. З цього виду спорту у нього другий розряд. В групі йому належить важлива роль. Адже не може хороший спортсмен відставати в навчанні. Приклад Вови — якраз підходящий.

Одним з важливих пунктів положення про змагання за кращу академгрупу є третій. В ньому говориться: «Група бере участь в науково-дослідній роботі» (підготовка доповідей, участь у їх обговореннях, публікація наукових праць і т. д.). На жаль, зараз чим-небудь конкретно похвалитися обчислювачі не можуть. Ще не досить активно беруть вони участь в своєму ж гуртку обчислювальної математики.

— Справжня наукова робота наших студентів виявиться при написанні курсових, — пояснює Раїса Василівна. Що ж, такий свого роду екзамен недалеко...

НЕ СЕКРЕТ, що ще частенько доводиться говорити про культуру поведінки студентів. На жаль, ще трапляються у студентів випадки аморальності. Тим приємніше, що у математиків-обчислювачів четвертого курсу мова на такі теми заходить ще задовго до того, як має трапитися якесь «ЧП». Точніше, «ЧП» не встигає трапитись. Адже кожен тут керується принципами морального кодексу будівника комунізму. І в цьому велика заслуга агітатора Раїси Василівни Загайнової. Другий рік очолює вона групу. Її авторитет вихователя, педагога великий.

— На третьому курсі були менш організованими. Тепер їх не впізнати просто. Мабуть, включення в змагання допомогло нам знайти тісні контакти в стосунках.

І, звичайно, духовне і моральне

зростання. Адже передостанній рік навчання в університеті... Так чому ж не заявити про себе, як про претендентів на першість? Не так уже й офіційно, а своїм життям і навчанням...

А тепер знову звертаюсь до комсорга Лери Змієвця:

— Зараз, як відомо, повним ходом йде підготовка до обміну комсомольських документів. Цікаво, що вже зроблено у вашій групі?

— Цілком доречно запитання. Були комсомольські збори, на яких обговорювали важливе значення цього заходу. Кожен студент вже здав фотографії і заповнив свою анкету. Так що до обміну ми майже готові.

Що ж, у претендентів так і повинно бути. Своєчасно і без зайвої біганини.

М ОВ епіжинка на долоні, за хвилинами непомітно розтанула година. Розпочався залік. Я навмисне затримався біля дверей аудиторії. Хвилин за двадцять

НА ЖОВТНЕВІ ВАХТІ

відмітка про складення чергового заліку була вже в залкових книжках чотирьох студентів... По тому, як радісно повідомляли вони своїх колег після складення заліку коротким і лаконічним — «Є!» — зрозумів, що так складатимуть і ті, хто йтиме після своїх товаришів, так буде після кожного екзамену.

Хотілось би, щоб до 50-річчя Радянської влади, фінішуючи в змаганні на кращу групу, мої пові знайомі теж сказали 27 голосами (з агітатором) коротке, лаконічне — «Є!»

А ПОКИ-ЩО, дорогі друзі, щиро вітаю вас і Раїсу Василівну з Новим, 1967 роком — роком славного ювілею! Бажаю відмінного успіху в змаганні. А для цього у вас є всі умови. Хай ваш досвід в Новому році стане надбанням інших академічних груп.

С. МЕФОДОВСЬКИЙ.

університет (загалом) майстер спорту Світлана Токар. Ще п'ятикласницею почала вона займатися гімнастикою. В одинадцятому стала майстром. З 1963 року — абсолютна чемпіонка вузів міста. В тому ж таки 1963 році Кубок за першість вручила Світлані сама Маргарита Ніколаєва. А восени цього ж року завоювала Світлана срібну медаль на першості вузів міста.

Зараз у Світлани головне — сесія. А далі — нові плани. На канікули до себе на змагання запрошують гімнасти й гімнастки із Горьковського університету. Чому б не поїхати?

У Світлани-спортсменки та її подруг є й претензії до кафедри фізвиховання: чомусь не опалюється спортивний зал, а тренуван-

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ЩОБ ЗДІЙСНИЛАСЬ МРІЯ

Н АСТУПНИЙ 1967 рік повинен нам принести нове щастя. В крайньому разі я цього бажаю всім рідним, близьким, товаришам-однокурсникам.

Але, як сказав поет:

«Щастье — не часы.
Его детали
тоньше часового волоска,
Но и те идут пока
Мьих заводит не перестали...»

Значить наше щастя — в наших руках. Здійснення бажань — в наших же силах. І треба зробити все, щоб здійснилася мрія.

Хочу бути висококваліфікованим спеціалістом — значить треба вчитися. Наполегливо, старанно. Тоді й мети досягнеш! Так я намагатимусь робити в 1967.

Л. ГОРОШЕНКО.

НОВІ ПОШУКИ, НОВІ СТЕЖКИ

Р АЗОМ з 1966 роком, який вже закінчується, завершуються і ті п'ять років, що пройшли з того часу, як Людмила Олексіївна Глінська закінчила наш університет. Заповнений працею, час летів швидко. Вона працювала старшою лаборанткою на кафедрі органічної хімії і продовжувала нарощувати знання, зокрема цікавилася такою темою, як синтез і перетворення бета-похідних малонових ефірів.

І ось рівно рік тому, в грудні дні 1965 року Людмила Глінська склала кандидатські іспити і вступила до аспірантури. Перед нею відкрилася широка дорога у велику науку.

Проминув ще один рік. 365 днів. Швидко і непомітно летіли вони — всі ніби схожі один на одного. І все ж всі різні. Кожен з них приносив Людмилі Олексіївні крихти нових знань, радощі і прикраси в розробці тієї наукової теми, яку вона обрала ще будучи старшою лаборанткою.

Працює вона над нею з захопленням. Тема її дослідження носить не лише теоретичний характер. Вона має і велике практичне значення для сільського господарства.

Чимало часу приділяє Людмила Глінська й популяризації наукових знань. Вона виступає з лекціями на підприємствах міста. В цьому році її слухали робітники цукрового, консервного заводів, заводу імені Старицина.

Вміє Людмила Глінська не лише працювати, але й корисно проводити час відпочинку.

— Я завзятий піший турист, — говорить вона, вказуючи на значок туриста третього розряду. — Сходила Крим Кавказ. В багатьох цікавих місцях побувала. І здорово, і інтересно.

Рік, що наступає, безумовно, принесе Людмилі Олексіївні Глінській нові знання. Вона підніметься ще на сходику вище в розробці наукової теми. Чекають її і нові творчі пошуки, і туристські стежки.

О. КЕКАЛО.

РІК МИНУЛИЙ — РІК МАЙБУТНІЙ

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

НАПЕРЕДОДНІ нового року кореспонденти нашої газети попросили студентів різних факультетів написати замітки про те, що приніс їм рік минулий, які у них плани на рік 1967.

Нижче ми друкуємо деякі з передновіторічних листів.

ЗНОВУ В УНІВЕРСИТЕТІ

Й ДЕ Новий рік — незвичайний, ювілейний рік Радянської влади. На нього покладаю я великі надії.

Але спочатку про минулий рік. В 1966 році я повернувся в рідний університет, повернувся з армії. Поставив перед собою мету — надігнати пропущене, не відставати від співкурсників. Здається мені вдалося справитися з завданням. Але про це можна буде говорити після сесії.

Ті я планував скласти успішно. Іспити будуть вже в 1967 році. В наступному семестрі хочу так вчитися, щоб всі математичні дисципліни скласти не нижче, ніж «добре». А на літні канікули мрію в складі студентського загону поїхати на ударні будови і своєю працею допомогти в будівництві комунізму.

О. ЛЕСЬКО.

ДВІ ПОДІЇ

Р ІК минулий знаменний для мене двома подіями. На початку 1966 року мені виявили велике довір'я — я був прийнятий в члени КПРС. А влітку цього ж року — вступив на філологічний факультет нашого університету.

Рік, що минув, заклав чудові основи для нових великих справ і звершень. Він розпалив і в мені жагоду до знань. Вчитися, наполегливо і вперто, кожного дня збагачувати себе новими знаннями — ось до чого буду прагнути в новому році.

Ф. МІШКЕЛЬ,
студент вечірнього навчання
філологічного факультету.

ЖИВУ НЕ ДАРЕМНО

М ИНУЛИЙ рік був для мене щасливим — я стала студенткою університету.

Вперше почала працювати. Спочатку в бібліотеці, а потім в школі піонервожатою. Робота і навчання приносять моральне задоволення. Відчуваю що живу не даремно.

А плани? Хочу успішно скласти зимову сесію і побувати в Ленінграді, походити по музеях, по істо-

ричних місцях міста — коліски Жовтневої революції.

Г. ЛІН,
студентка другого курсу
вечірнього навчання філологічного факультету.

МОЄ БАЖАННЯ

Н ЕПОМІТНО і швидко пролетіли дні. Ось і проминув цілий рік. Що встиг я в ньому? Літню сесію завершив непогано. Можна було краще, але не вистачило часу на підготовку до іспитів.

Зараз готуюсь до зимової сесії. І щоразу відчувається — недосить часу.

Сесію будемо складати вже в новому році. Особливих планів на цей рік немає, але про одне бажання хочу сказати: треба, по-моєму, так планувати навчання, а на нашому факультеті це можливо, щоб на підготовку до іспитів у нас було більше часу, хоч на день. Адже відомо, що студенту завжди не вистачає одного дня для успішної розмови з екзаменатором.

А. ГУБАНІШЕВ.

РЯДКИ З ЛИСТІВ

Р АЗОМ з зимовою екзаменаційною сесією приходить до нас Новий рік. Буде він для нас,

студентів, нелегким, напруженим. Але, думаю, мої співкурсники успішно завершать і зимову, і літню сесії. Хочу за традицією побажати їм: «Ні пуха, ні пера вам, друзі!».

В. ЗОРІНА.

К ОЖНИЙ радянській людині в наступному ювілейному році хочеться зробити багато хорошого, корисного для країни. Цим бажанням охоплені і наші студенти. Першою нашою хорошою справою буде успішне складання зимової екзаменаційної сесії.

Г. ПЕЧОНКІНА.

С ПОДІВАЮСЬ, що в 1967 році ми, студенти, станемо більш зібраними, організованими, зуміємо правильніше розподіляти свій час, щоб успішно навчатися, весело і добре відпочивати.

С. ПАХОЛІВЕЦЬКА.

П ИШАЮСЯ, що народилася і живу в країні, яка вже півстоліття прокладає людству шлях до світлого життя, до комунізму. Думаю, що в новому, 1967 році наша країна досягне нових славіх звершень.

В ГУРТОЖИТКУ

Поснули дерева
В спокійному сніжнім
співанні,
Застелений пухом,
Надовго сховався

асфальт,
А рік посивілий
Замріявся в синім

смерканні,
Останній, останній
Уже наслуховує вальс.
Як скрізь, на Пастера
Освітлені вікна яскраво,
Гуртожиток,
Співами сповнений,
Не засипає,
Бо в нім, як і всюди,
Старий рік
Здає свої справи,
Його молодий
На почеснім посту

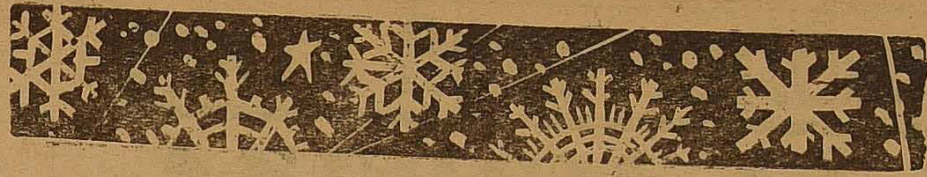
заступає.
Він з радістю щойно
ОДУ обійшов
факультети.

І ось за Науку
В гуртожитку келих
здіймає.

Він кличе студентів
Приймати Знання
естафету,

Яку з ним філолог,
І хімік,
І фізик приймає.

П. НАДУТИК.

БАЖАЄМО УСПІХІВ

ЦИМИ днями відбувся захист дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук старшим викладачем філологічного факультету Панасом Юхимовичем Данилком. Тема дисертації — «Максим Рильський та українська класична поезія».

Панас Юхимович прийшов до університету в 1957 році після кількох років праці в середній школі, де він викладав українську класичну поезію.

За час праці в університеті він відредагував десятки наукових збірників та учбово-методичних посібників, паралельно працюючи над важливою науковою проблемою традиції та новаторства у радянській літературі, засвоєння найкращих прогресивних традицій минулого письменниками сучасності.

Цей черговий захист є ще одним виконанням зобов'язань, взятих нашим колективом до 50-річчя Радянської влади.

Побажаємо П. Ю. Данилкові в новому році подальших успіхів в його науковій та педагогічній діяльності.

Побажаємо П. Ю. Данилкові в новому році подальших успіхів в його науковій та педагогічній діяльності.

ЗАВДАННЯ — ЯСНІ

ВІДСВЯТКУЄМО Новий рік — настануть іспити. Доведеться немало попрацювати. Але думано, що сесія завершує успішно.

Зустрічаємо ми Новий рік з ясним розумінням своїх студентських завдань: всі мої однокурсники вже розподілені по фуражках.

Про що мрію? В 1967 році достроково скласти літню сесію і поїхати в складі студентського загону на будову країни.

І. КОРСУНЬ.

ЧУДОВА ПЕРСПЕКТИВА

Я був офіцером Радянської Армії. Потім звільнився в запас і пішов в 10-й клас.

Я не мав ніякої цивільної спеціальності. Став працювати на заводі. Спочатку поєднувати роботу і навчання було дуже важко. Але потім, як кажуть, ввійшов у ритм, закінчив школу, вступив до університету.

Зараз закінчую навчання. Попереду у мене чудова перспектива — на практиці застосувати одержані у вузі знання.

І. ПРЯХІН.

ПЕРЕМОЖНИЦІ ТУРНИРУ

НЕЗАДОВГО до нового року закінчився турнір баскетболістів вузів м. Одеси. Жіноча команда нашої університету і в цьому турнірі підтвердила репутацію найсильнішої, втретє завоювавши титул чемпіонів.

Наставник і тренер команди старший викладач кафедри фізвиховання І. Яковенко розповідає:

— Наші дівчата блискуче провели турнір. Вони майстерно грали в захисті і відзначались результативністю в нападі. В цьому чимала заслуга капітана команди студентки

четвертого курсу хімічного факультету Світлани Станчевої.

Крім Світлани в складі університетської команди грали студентки біологічного факультету Шумах і Хомула, студентки-філологи Дорошенко і Колісниченко, студентки-географи Алієва і Васиutinська.

Непогано завершили наші дівчата-баскетболістки рік 1966. Попереду у них багато напружених цікавих ігор. Нехай же і 1967 рік буде для них переможним.

В. ЛАПКО.

ДЕНЬ НАШОГО ЖИТТЯ

ЦЕ був звичайний трудовий день, день, схожий на сотні інших. П'ятниця. В цей морозний ранок я навмисне прийшов на факультет раніше звичайного. Мені хотілось побачити, як починається у нас робочий день.

Годинник показував вісім. На першому поверсі горіло світло. У вікнах однієї аудиторії то появилася, то знову зникла знайома постать тьоті Олі — прибиральниці.

Постукав у закриті двері. — Доброго ранку, — зустріла мене посмішкою вахтер Горпина Свирідівна Ципкіна.

Ходжу тихими коридорами факультету, читаю свіжий номер стінгазети «Філолог», бюлетень факультетського НСТ.

Незвично тихо і безлюдно на факультеті. Таким я його ніколи ще не бачив.

Стукають в двері. Це прийшла наша гардеробниця тьотя Мана. Спочатку глянула на годинник.

— Через хвилину десять почнуть приходити, — і вона, подзвонюючи низкою ключів, поспішно йде до гардеробної.

З першими студентами з'являється Артемій Амвросійович Москаленко і Людмила Степанівна Болрова. Не даремно вони щодня приходять на двадцять хвилин раніше. У них свої турботи.

Артемій Амвросійович поспішає на другий поверх. Тут він вже давно і надійно «окупував» дошку оголошень, на якій щоранку з'являються вирізки з свіжих газет. А в ці дні в газетах багато цікавих матеріалів. Країна готується зустріти Новий рік, рік свого п'ятдесятиріччя.

Робочий день багатьох студентів та й викладачів, починається саме біля цих вирізок. Правда, не всі знають, що це справа рук Артемія Амвросійовича, та хіба це так важливо?

Людмила Степанівна ще і ще раз перевіряє розклад занять всіх курсів. Їй щойно подзвонили. Захворів викладач. Тепер треба терміново його замінити. А до початку занять залишилось всього п'ятнадцять хвилин...

Дивлюся розклад. Сьогодні на

факультеті буде багато студентів. Заняття є на всіх курсах. Стажування п'ятикурсників вже закінчилось. «Вікон» ніде немає. Та їх і бути не повинно. Кінець семестру. Кожна година дорога. Наближається екзаменаційна сесія.

...Чергові по факультету зайняли свої місця. В руках — авторучки. Не минути лиха тим, хто запізниться на лекції. Зразу потраплять на олівець, а там, чого доброго, і до сатиричного листка «Ганьба».

Дзвоник. На факультеті — тиша. Але це вже трудова тиша. На сорок п'ять хвилин забуто розмови, суперечки, сміх. Сорок п'ять хвилин уваги і напруженої роботи. В аудиторіях читаються лекції, йдуть практичні заняття...

Перша перерва. Спішить комсорг факультету Світлана Барда. За десять хвилин їй треба встигнути побачитись зі всіма членами бюро, ще раз нагадати їм про сьогоднішнє засідання. А біля свіжого бюлетеня НСТ поспішно, але серйозну розмову ведуть науковці. Їм сьогодні теж засідати. Не за горами ювілейна студентська наукова конференція, присвячена п'ятдесятиріччю Радянської влади.

І знову дзвінок, і знову перерви, і знову лекції, конспекти.

Ось і дзвоник з третьої пари. На годиннику — 14.20. Проїшла перша половина напруженого, звичайного дня мого факультету.

У вестибюлі вже стоять п'ятикурсники. Їх робочий день щойно починається. Вони слухають останні лекції, потім — працюють над дипломними роботами.

В комсомольській кімнаті збираються члени факультетського бюро. Вони сьогодні мають вирішити багато справ.

На свої засідання збираються науковці. В учбових кабінетах схилились над підручниками студенти.

Приходять студенти вечірнього навчання. У них чотири години занять. А потім знову стане пустим факультет.

До завтра, рідний філологічний!

С. ХАНЕВИЧ.

ТРУДНЕ ЩАСТЯ

НОВИЙ рік! Напередодні цього іскристого, радісного свята не прийнято говорити про сумне. Звичайно, задувають все хороше, що було в році минулому.

Багато хорошого може згадати і викладач Віра Олександрівна Фабіанська, особливо про останні дні року 1966. У грудні її було удостоєно медалі «За відвагу», якою її відзначила країна за боротьбу і мужність в Одеському підпіллі в роки Великої Вітчизняної війни. Але нагорода воскресила і спомини про сувору пору і бойових друзів.

Про це, за проханням члена редколегії нашої газети Д. Чернявської, і розповідає Віра Олександрівна в новорічному інтерв'ю.

КОЛИ розпочалася війна, мені було 16 років. На жодному призовному пункті Одеси, які я обійшла 23 липня 1941 року, мене не погоджувались послати на фронт. Наказано було рости і набиратися сил. Наказ цей був небезпідставним: на рід я, дійсно, не вийшла, хоча вміла непогано стріляти, трохи розбиралася в радіотехніці і знала санітарну справу.

В останні дні облоги міста я зустрілася зі своєю шкільною подругою Іриною Соколовою. Було вирішено не розлучатися і, якщо не вдасться піти з міста разом з військами — боротися проти фашизму в підпіллі.

В роки окупації, як виявилось, зв'язатися з підпільниками було нелегко. Але сидіти склавши руки не було змоги. Кожний день приносив з собою нові трагедії. І кожен, хто зберіг живу душу, не міг залишатися лише споглядачем.

Влітку 1942 року Ірина Соколова, наш друг і ровесник Георгій Андреев і я, роздобувши схему і ті деталі, яких не вистачало, відновили радіоприймач. За рецептом, надрукованим в Радянській Енциклопедії, змайстрували гектограф і почали друкувати листівки із зведенням Радінформбюро.

Пізніше до нас приєдналося ще декілька хлопців і дві дівчини — сестри Валя і Льоля Сокольчук, які зробили свій «вступний внесок», порізавши за містом провід телефонного зв'язку між військовими частинами окупантів.

Готуючись до вуличних боїв за звільнення міста, ми роздобули і розмножили план Одеси, нанісши на нього воєнні об'єкти. Пізніше план було передано партизанам.

Влітку 1943 року ми познайомилися з чудовими людьми — вчителькою Нерубайської школи Ольгою Петрівною Якобсон, робітником заводу «Червоний сигнал» Володею Мюллером, коректором хромолітографії Терещенком. Зв'язані з Одеським підпіллям, ці люди здійснили багато сміливих вчинків.

В березні 1944 року Ірина Соколова і я готувалися разом з ними до з'єднання з партизанами Нерубайських катакомб. Але групу спіткав страшний удар: Ольга Петрівна, Мюллер і Терещенко були арештовані гестапівцями. Під тортурями посивів 18-річний Володя Мюллер. Люди, яких не встигли знищити в гестапо, ледве знаходили слова, щоб передати все, що робили кати з нашими товаришами. А вони мовчали. Квітневої ночі 1944 року, перед самим звільненням Одеси Радянською Армією, їх повезли на розстріл.

Ніколи не забути загиблих товаришів, які здійснили найвищий подвиг, віддавши за Батьківщину, за завоювання Жовтня життя.

А як склалася доля тих, хто залишився живим?

Ірина Соколова закінчила фізико-математичний факультет нашого університету і працює зараз вчителем математики в Одеській середній школі № 21, Валентина Сокольчук — інженер заводу ім. Жовтневого повстання, її сестра Льоля працює в одному з проектних бюро Одеси.

Захоплення поезією, яке почалося в роки війни, привело мене на філологічний факультет, де мені відкрилося трудне щастя вчительської професії. І на уроках в сільській школі, де я працювала п'ять років, і на своїх університетських лекціях людям, які починають життя, з особливою радістю намагаюся розкрити гуманізм, віру в перемогу прекрасного на землі.

Іде новий рік — ювілейний рік Радянської влади. Нехай принесе він людям багато доброго, хорошого, щасливого.

В. ФАБІАНСЬКА.

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ ЕТЮД ДІДА МОРОЗА

З давніх-давен у слов'ян поширився звичай поздравляти один одного з Новим роком. А як же виник цей звичай, чому він став традиційним? На це питання можна відповісти тільки знаючи історію слів — українського «рік» та російського «год».

Коротко розповімо її.

Слова «рік» та «год» були, мабуть, у праслов'янській мові, в якій вони, звичайно, мали дещо інше звучання — «рокъ» і «годъ».

У пам'ятках давноруського письменства X—XIII ст. слово «рокъ» могло вживатися у таких значеннях: 1) доля, російське — судьба; 2) постановка, правило; 3) число, міра; 4) певний час, строк; 5) рік, російське — год; 6) вік, російське — возраст. Значення слова «рокъ»

ми подали від найстаровиннішого до найновішого.

У праслов'янській мові слово «рокъ» мало, мабуть, тільки перше значення — «доля», російське — «судьба». Це значення ще й тепер виразно зберігається в російській мові. Порівняйте: «Его преследует злой рок, то есть злая судьба». Всі інші значення слово «рокъ» набуло, мабуть, вже на східнослов'янському ґрунті.

Генетично слово «рокъ» зв'язане із словом «ректи», тобто «називати». При утворенні нових слів від кореня «рек» — Е чергується з О, наприклад, «ректи», але «пророк», «наврочити»; російське: «отректись» — «отрок», «приурочить» тощо. Стже як було сказано вище, первісне значення слова «рокъ» було таке: «наректи, назвати,

передбачити в межах певного часу долю людини».

Звичайно, що люди завжди бажали й бажають один одному не злого, а доброго «року», тобто не злої, а доброї, щасливої долі. Згодом, коли слово «рокъ» в українській мові стало вживатися в значенні «певний час, 12 місяців, протягом якого визначається в якійсь мірі доля людини і стало за законами фонетики вимовлятися як «рік», давня традиція бажа-

ти всього найкращого, щасливої долі залишилась, збереглась. Звідси й традиційне побажання — з Новим роком!

Слово «годъ» у пам'ятках давноруського письменства і в сучасних слов'янських мовах могло і може вживатися у таких значеннях: 1) свято, пир; 2) зручний, вигідний час; 3) взагалі час, наприклад, від дня якогось знаменного свята до наступного дня цього ж свята; 4) міра, кількість часу, строк;

5) вік (возраст).

Генетично слово «годъ» зв'язане з праслов'янським словом «годити», уживаним у значенні «вигідно приладнатися, пристосуватись». Отже, первісне значення слова «годъ» у праслов'янській мові було, мабуть, таке: «підхожий, слухний, бажаний, вигідний час, свято, коли можна й попирувати».

Люди, звичайно, завжди бажали й бажають один одному слухного, сприятливого часу в розв'язанні всіх його справ. Звідси й традиційне побажання — С Новим годом!

Отже, з Новим роком! С Новим годом! Вас, мої друзі! З уст діда Мороза записав

А. МОСКАЛЕНКО.

НА РІЗНИХ МЕРИДІАНАХ ХТО, ДЕ І ЯК ЗУСТРІЧАЄ НОВИЙ РІК

АФГАНІСТАН. Новий рік тут співпадає зі святом весни, початком польових робіт. Сам король виїжджає в поле, щоб плугом провести першу борозну. В садах, гаях і на луках збираються ремісники суворо за своїми корпораціями: шевці, тесляри, мідники та інші. Починаються ігри, демонструються відвага, сила.

БАЛІ. У жителів цього острова Новий рік буває в різний час, бо за їхнім календарем рік дорівнює 210 дням. Задовго до свята ведуться приготування. З підфарбованого рису роблять двометрові колони «в данину богам». Новорічне свято тягнеться десять днів, після чого рисові колони жителі з'їдають.

БІРМА. В Бірмі Новий рік починається в квітні. Люди знемагають від спеки. Тому тут прийнятний звичай в новорічній святі обливати один одного водою. Хто б не пройшов чи не пройхав, його слід облити водою.

ІНДІЯ. На півночі країни новорічні свята співпадають зі святом Байсахі — 13 квітня. В цей час на зміну весні приходить пекуче літо. Має бути збірання врожаю, його зустрічають піснями, танцями, частуваннями. В Південній Індії Новий рік зустрічають як правило в березні, а в штаті Керала — в липні і навіть в серпні. У жителів цього штату свій дід Мороз — казковий король Махабал, який в перший день Нового року відвідує своїх підданих і виконує їх бажання, а вони на його честь прикрашають будинки гірляндами квітів. В Західній Індії ще існує звичай зустрічати Новий рік в жовтні-листопаді. У всій Індії існує повір'я, що рік, який наступив, буде таким, як його перший день. Тому в цей день всюди панують веселощі, музика, танці, спортивні ігри і турніри. Особливо популярна стрільба з луку і запуск паперових зміїв.

ІРАН. Наприкінці березня сонце входить в сузір'я Тільця—значить настає Новий рік. Це свято зустрічають в містах і селах пострілами з гармат і рушниць. На святкових столах — проросле зерно, плоди лоха, часник, рута, яб-

лука, оцет і сік зеленого колосся. Крім того, столи обов'язково прикрашають посудини з плаваючим зеленим листом, тарілки з фарбованими яйцями і бокали з живими рибками. В момент пострілу з гармат всі тримають срібну монету в руці, бо той, хто не зробить цього, за народною легендою, може весь рік провести на чужині.

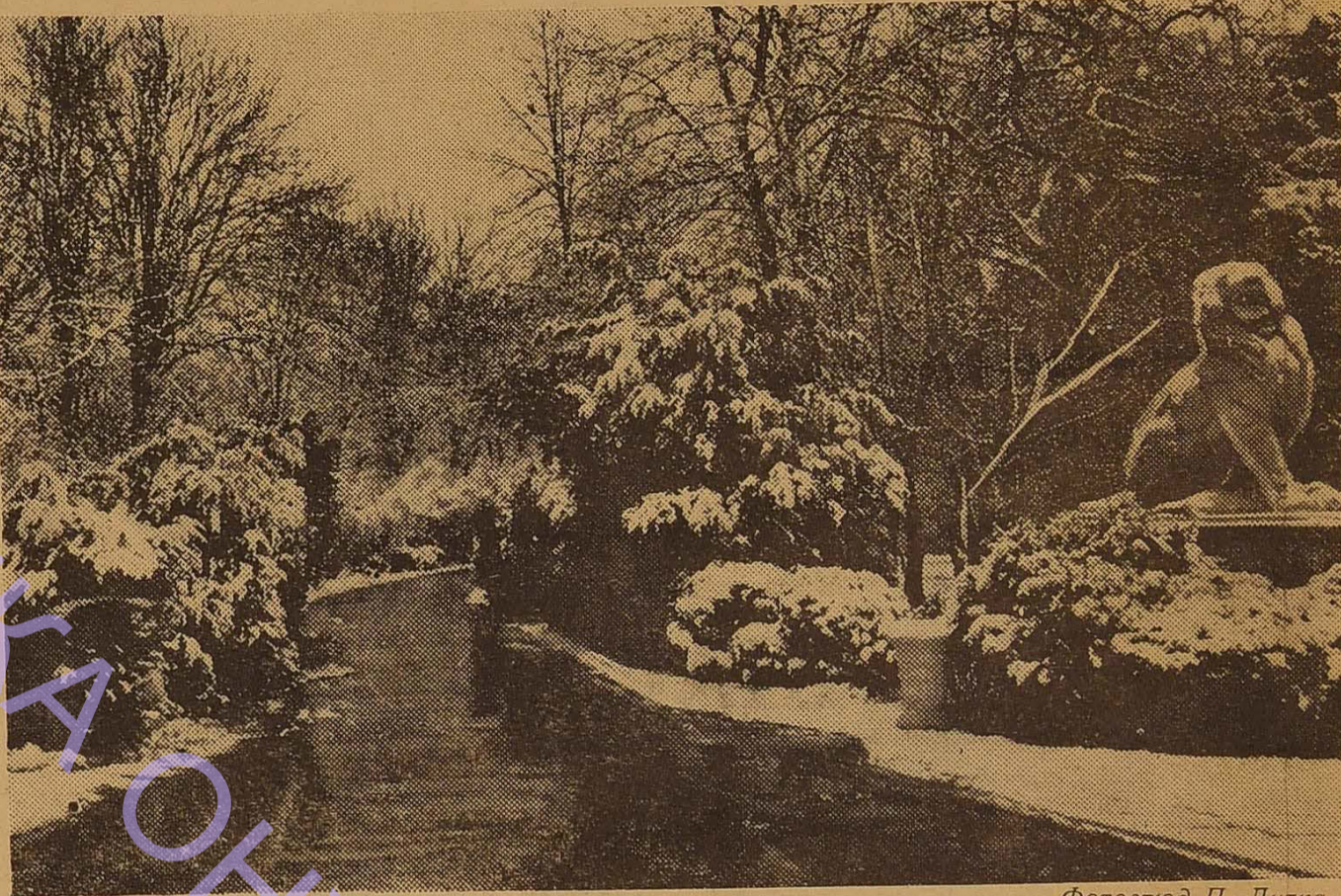
ЛІВАН. На державному прапорі Лівана намальовано кедр. Замість ялинки на Новий рік влаштовують святкування навколо прикрашеного кедр. Дітям дарують подарунки, які обіцялися на прозві старого року.

ПІВНІЧНА АМЕРИКА. У індіців навахо зберігся звичай зустрічати Новий рік біля величезного вогнища на лісовій галявині. Вони танцюють в білій одежі, їх обличчя пофарбовані в білий колір, в руках палички з шариками з пір'ям на кінцях. Танцюючі намагаються бути поближче до вогню, і коли шарики спалахують, вони радіють. Але ось з'являється 16 найсильніших чоловіків, вони несуть яскраво-червоний шар і під музику підтягують його канатом на вершину високого стовпа. Всі кричать: «Нове сонце народилося! Новий рік!». Далі після «сходу сонця» у загородці з ялин, яка оточує місце торжества і має один лише вихід — на схід, пророблять виходи на захід, південь і північ: адже сонце світить тепер всюди!

СУДАН. В Новий рік суданці святкують День незалежності своєї країни. Всі бажують один одному знайти під Новий рік зелений горіх: це на щастя. А щоб щасливими були всі, горіхи розкидають.

ЯПОНІЯ. За кілька днів до першого січня в селах і містах чути веселий перестук дерев'яних товчаків. У дворах товчуть розпарений рис. Над кожними дверима підвішують чи ставлять біля дверей зв'язані разом бамбук і молоду сосну як символ вірності і довголіття.

Рівно опівночі Нового року лунають сто вісім ударів в дзвін. В ці хвилини, за японськими народними легендами, людина переступає якийсь поріг, за яким її чекає нова доля.

ЗИМА В ОДЕСІ

Фотоетюд П. Дутка

Білий-білий сад, немов весною,
весь в пухнастому снігу-вбранні,
зір чарує дивною красою,
як чарує цвітом навесні.

Сяють іскрами сніжини-квіти,
тихо в білосніжному гаю.
Весняну красу сховали віти,
а зима дарує їм свою.

С. КИРИЛОВИЧ.

„ГЕНВАРЯ С 1 ЧИСЛА...“

СЕРЕД багатьох, що канули в минуле, указів є один, який залишився в силі до наших днів. Це указ Петра I від 20 грудня 1699 року про святкування Нового року.

Як відомо, на Русі літочислення велось від міфічного створення світу. Таким чином, 1700 рік був за російським літочисленням 7208-м. Новий рік відзначався не в січні, а у вересні. Все це створювало сильну плутанину, і тому Петро I розпорядився: «Все... народи согласно лета свои счисляют от Рождества Христова осьмь дней спустя, то есть Генваря, с 1 числа, а не от создания мира... И ныне от Рождества Христова дохо-

дит 1699 год, а будущего Генваря с 1 числа настанет новый 1700 купно и новый столетний век; и для того доброго и полезного дела, указал Великий Государь, впредь лета счислять... с нынешнего Генваря с 1 числа... 1700 года».

А в знак того доброго начинання і нового столетного века в царствующем граде Москве... по большим и проезжим знатным улицам... перед вороты учинить некоторыя украшения от дров и ветвей сосновых, еловых и можжевеловых против образцов, каковы сделаны на Гостинином дворе и у нижней аптеки, или кому как удобнее и пристойнее, смотря по месту и воротам, учинить возмож-

но; а людям скудным каждому хотя по деревцу или ветвеве на ворота, или над храминою своею поставит; и то б то поспело, ныне будущего Генваря к 1 числу сего года, а стоятъ тому украшению Генваря по 7-й день... Да Генваря ж в 1 день в знак веселія, друг друга поздравляя Новым годом... учинить сие: когда на большой Красной площади огненные потехи задут и стрельба будет, потом по знатным дворам боярам и окольным... и воинского и купецкого чина знаменитым людям, каждому на своем дворе из побольших пушечек, буде у кого есть, а из нескольких мушкетов или иного мелкого ружья учинить трожды-стрельбу, и выпустить несколько ракетов, сколько у кого случится».

БУВАЄ І ТАК

— Кажуть, що розум дає мати, а не інститут, — каже один.
— Вірно, я вже давно думаю, що ти виріс сиротою, — відповів другий.

Батько 17-річному синові:
— Ти вже майже мужчина.
Зрідка дозволятиму тобі сигарети.
— Дякую, татусю. Я вже рік не палю.

ЗАБАВНІ ІСТОРІЇ

ФРАНЦУЗЬКИЙ філософ Монтень одного разу зазначив:
— Мабуть найсправедливіше розподілено в світі розум.
— З чого ви прийшли до такого висновку?—запитали його.
— Адже ніхто не скаржить на нестачу розуму, — відповів Монтень.

ПОДОРОЖУЮЧИ по Мексиці, Гумбольдт невтомно розпитував у своїх супутників про все, що йому впадало у вічі. Нарешті один із супутників не витримав і вигукнув:
— Синьор, вас називають великим ученим, так чому ж ви без кінця розпитуєте про все?
— Саме тому я й знаю так багато, — відповів учений.